

A-S
BYRÅET FOR AVISUTKLIPP
POSTBOKS 1180 SENTRUM,
0107 OSLO 1, TLF. 20 46 75

Utklipp fra:

Aftenposten

Aftenutgaven
OSLO

Pol. tendens: Uavh. konservativ
(Se baksiden)

1 FEB. 1989

Ny forskning støtter den miskjente polfarer Peary

I en ny rapport blir den amerikanske polforskeren Robert Peary langt på vei renvasket for beskyldninger om at han var milevis unna Nordpolen på sin ekspedisjon i 1909.

Aftenpostens
korrespondent
PER EGIL HEGGE

Washington, 1. februar. Det er snart 70 år siden Robert Peary døde, men diskusjonen om hvorvidt han var på Nordpolen i 1909 eller om han bare sa at han hadde vært der, lever i beste velgående. Idag fremlegger en amerikansk admiral en vurdering som tilbakeviser påstander om at Peary ikke var nærmere polpunktet enn ca. 160 kilometer.

Den nye rapporten blir presentert på sjøkrigsskolen i Annapolis ikke langt fra Washington, og den er utarbeidet av pensjonert admiral

Thomas D. Davies. Han leder en organisasjon som arbeider for å utbre kunnskap om navigering.

«Beviser ingenting»

Han imøtegår meget skarpt et angrep på Peary fra ifjor. Ifølge forskeren Dennis Rawlins viser noen av Pearys opptegnelser at han bare kom til et sted mellom 88 og 89 grader nordlig bredde før han måtte snu. Admiral Davies sier at de opptegnelser som ifølge Rawlins skulle være posisjonsangivelser i grader, bueminutter og buesekunder, i virkeligheten er tidsangivelser i timer, minutter og sekunder. Følgelig beviser Rawlins' analyse ingenting, sier han.

Forsker videre

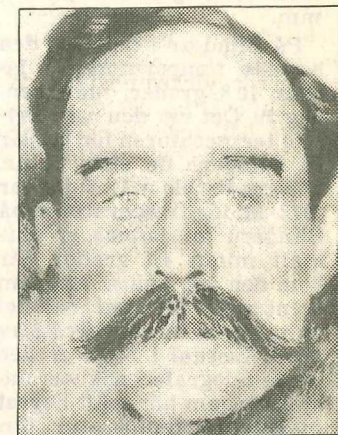
Davies understreker at hans rapport er rent foreløbig, og at han vil fortsette arbeidet. Han påtok seg oppgaven etterat National Geographic Society ba ham om det. Selskapet gikk god for Peary da han kom tilbake til USA i 1909, og har fått høre mye stygt senere. Blant annet er det hevdet at hans angivelige dagsetapper var mye lengre enn teoretisk, enn si praktisk, mulig.

Pearys dagbok viser at han nådde polpunktet 7. april 1909. Blant de opptegnelser Rawlins brukte i sin analyse, er posisjonsangivelsen for stjernen Betelgeuse i stjernebildet Orion. Men siden det er 24 timers dagslys i nærheten av polpunktet i april, og stjerner følgelig ikke er synlige, må Betelgeuse-tallene være nedtegnet da Peary startet fra Ellesmere-øya i mars.

Et annet problem med Pearys ekspedisjon er at hans ledsager og nære medarbeider, Matthew Henson, aldri fikk den anerkjennelse han burde hatt. Henson var farvet, og først ifjor — over 30 år etterat han døde — fikk hans jordiske levninger sin rettmessige plass på æreskirkegården Arlington ved Washington. Da var også noen av hans barnebarn fra Nord-Grønland tilstede.

Sorte eskimoer

Både Peary og Henson bodde sammen med hver sin eskimo-kvinne under sine lange opphold i isødet, og begge fikk en barneflokk. Pearys hustru og barn i Pennsylvania var lite begeistret for sine grønlandske slektninger og holdt skandalen skjult, mens Hensons ef-

Robert Peary — svindler eller polarhelt?

(Foto: NTB-AP)

terkommere i USA ble interessert da de fikk melding om en gåtefull gruppe sorte eskimoer som bodde på Grønland og het Henson.

Peary var utmattet da ekspedisjonen nærmet seg Nordpolen, og kjørte de siste kilometerne på en hundeslede, mens Henson brøytet løype og ledet veien. I sin dagbok innrømmet Peary at han ikke ville ha maktet den bedrift han ble berømt for hvis det ikke hadde vært for Henson. Ikke desto mindre fikk Peary all heder.